

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

нормативно-правових актів. Нагадаємо, що юридична конституція – це система правових норм, які регулюють, встановлюють і охороняють державний лад та основні суспільні правовідносини. Термін «фактична конституція» доцільно вживати для позначення реального суспільних відносин. Розробка, прийняття та реалізація юридичної конституції завжди спирається на фактичну конституцію, але залежить не лише від реальних суспільних відносин, а й від культури, моралі, свідомості членів суспільства, стану законності та інших обставин. Фактичну конституцію трактуємо як об'єктивне явище, відображає конкретний розвиток суспільства і держави в найбільших суттєвих рисах у певний період часу, а юридична конституція завжди містить в собі як і суб'єктивні, так і об'єктивні риси суспільства та держави в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алебастрова И. А. Конституционное право зарубежных стран: Учебное пособие. Москва.: Юриспруденция, 2000. 304 с.
2. Єзеров А. А. Тлумачення конституції України: способи, межі, зміст. *Часопис Київського університету права*. 2011. №3. С. 95–99.
3. Сліденко І. Проблеми співвідношення юридичної і фактичної Конституції України з позицій світового конституційного виміру. *Конституція і конституціоналізм в Україні: вибіркові проблеми*: зб. наук. праць. П. Ф.Мартиненко, В. М.Кампо. (ред.) К. : Купріянова, 2007. С. 9–32.
4. Тихонова А. Конституція юридична і фактична. *Право України*. 1992. № 1. С. 9–10.
5. Федоренко В. Л., Носенко О. В. Конституція України: поняття та юридичні властивості. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 2 (7). С. 188–194.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІЙ НАБУ ТА ДБР

Наумов А. С.

Студент II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Кобзєва Т. А.

д. ю. н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права

Сумського державного університету

В сучасній Україні проблема вчинення злочинів вищими посадовими особами постає особливо актуально. Так, для прикладу, лише за період 2017 року, на території, яка належить до Територіального управління Державного бюро розслідувань, що розташоване у місті Києві, кількість кримінальних проваджень, які розслідуються слідчими цього

територіального управління складає 130-140 кримінальних проваджень на одного слідчого станом на 30 листопада 2019 р. [4]. Ця негативна статистика підтверджує той факт, що сфера української правоохоронної діяльності потребує реформування, одним з напрямків з реалізації цієї діяльності й виражається у створення нових правоохоронних органів таких як Державне бюро розслідувань (далі ДБР) й Національного антикорупційного бюро (далі НАБУ), й порівняння функцій цих двох новостворених органів охорони правопорядку є особливо цікавими й актуальними для сучасних науковців.

Розпочнемо з визначення терміну функції права. На думку дослідниці О. Ф. Скакун функції права – це основні напрямки правового впливу на суспільні відносини з метою їхнього упорядкування [5, с. 202]. Опираючись на це визначення й спробуємо проаналізувати й порівняти функції НАБУ і ДБР.

Згідно Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці [1]. Однак у законі чітко не визначені повноваження цього органу. Краще розкрити функції НАБУ допомагає Кримінально-процесуальний кодекс, де у ч. 5 ст. 216 зазначено, що детективи НАБУ здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206-2, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366-1, 368, 368-2, 369, 369-2, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

- 1) Злочин вчинено вищою посадовою особою (наприклад Президентом України);
- 2) Розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в п'ятсот і більше разів перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків);
- 3) Злочин, передбачений статтею 369, частиною першою статті 369-2 Кримінального кодексу України, вчинено щодо службової особи, визначеної у частині четвертій статті 18 Кримінального кодексу України або у пункті 1 цієї частини [2].

Загалом, якщо узагальнити функції НАБУ, то можна погодитись з думкою Р. Гречанюк, яка вважає, що Національне бюро має три основні функції:

- 1) оперативно-розшукову;
- 2) досудового розслідування;

3) превентивну, що полягає у здійсненні інформаційно-аналітичної роботи з метою виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності НАБУ [6, с. 43-44].

Щодо Державного бюро розслідувань, то ст. 5 відповідного Закону прописано, що Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування:

1) злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до першої – третьої категорій посад державної служби, судьями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України;

2) злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України;

3) злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України [3].

Якщо проаналізувати положення цієї статті, то можна сказати, що в ній же прописані й основні повноваження вище згадуваного органу. Ще й можна стверджувати й те, що основні функції НАБУ характерні й для ДБР.

Аналізуючи вищенаведену інформацію можна стверджувати, що функції НАБУ й ДБР загалом є достатньо схожими. Основна відмінність між цими правоохоронними органами полягає у їх підслідності. Національне антикорупційне бюро розслідує переважно злочини, які згідно Кримінального кодексу можна віднести до корупційних, а Державне бюро розслідувань усі злочини службових осіб, які згідно ККУ не відносяться до корупційних.

Таким чином, у результаті проведеного дослідження можна дійти до висновку, що й Державне бюро розслідувань й Національне антикорупційне бюро за функціями є достатньо схожими органами, основна відмінність полягає у підслідності злочинів, які розслідують ці органи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 9–10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
3. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 6. Ст. 55.
4. Річна програма діяльності територіального управління Державного бюро розслідувань, розташоване у місті Києві. URL: <https://dbr.gov.ua/sites/default/files/201912/Річна%20програма%20діяльності%20на%202020%20рік%20ТУ%20ДБР%20у%20м.Києві.pdf>. PDF.
5. Теорія держави і права: підручник для вузів / О. Ф. Скакун; Університет внутрішніх справ. Х.: Фірма «Консум», 2001. 656 с.
6. Гречанюк Р. В. Функції і повноваження спеціальних антикорупційних органів України, Польщі та Молдови: порівняльний аналіз. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2. С. 41-48.

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Мурач Д. В.

Студент I курсу ННІ Права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Кобзєва Т. А.

д. ю. н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права

Сумського державного університету

Питання організації та діяльності оборонної та правоохоронної систем в Україні посідає значне місце у загальній проблематиці правових досліджень. Реформування правоохоронної системи в державі розтягується у часі та супроводжується запеклими обговореннями, які досі, вочевидь, не вдалося повною мірою втілити у життя.

З урахуванням досвіду, набутого Україною минулих поколінь, створення військової юстиції - нагальна необхідність для підтримання боєздатності, дисципліни й правопорядку у військових формуваннях Збройних Сил України. В країні сформувалась така думка, що не потрібно запроваджувати створення військової юстиції. Проведення на Сході України антитерористичної операції змусило переосмислити необхідність у таких інституціях. Тим самим, підкреслюється нагальна соціальна необхідність створення